

**Infrastruktura prostornih podataka
Federacije Bosne i Hercegovine**

***Spajamo podatke i prostor
za održivu budućnost!***

Predgovor

Ova publikacija namijenjena je svim čitateljima koji žele znati više o prostornim podacima i infrastrukturi prostornih podataka (IPP). Obzirom na činjenicu da je 80% informacija povezano s nekom prostornom komponentom, prostorni podaci i njihova distribucija postaju od općeg interesa. Sve veći zahtjevi korisnika kao i sve veće količine prostornih podataka obzirom na moderne tehnologije njihovog prikupljanja, potaknule su izgradnju cjelovitih sustava za upravljanje prostornim podacima, poznatijih kao infrastrukture prostornih podataka ili geoinformacijske infrastrukture.

Prostorni podaci svuda su oko nas, iako to često ne primjećujemo, pomažu nam izvršavati svakodnevne zadaće i poslove, prate nas u našim društvenim aktivnostima te povećavaju vrijednost ostalih informacija koje nas okružuju. Zbog svoje temeljne vrijednosti, prostorne podatke trebaju gotovo sve gospodarske grane i znanstvene discipline te prostorni podaci, upravljanje njima, njihova razmjena i korištenje čine jednu od osnova razvoja društva.

Bez infrastrukture postojimo kao zasebni pojedinci, dok s infrastrukturom postojimo kao zajednica. Stoga nam infrastruktura prostornih podataka omogućuje stvaranje zajednice proizvođača i korisnika prostornih podataka.

Upravo stoga, želja nam je da korisnici steknu osnovna znanja o vrijednosti prostornih podataka i infrastrukturi prostornih podataka. Temeljna svrha publikacije je da se sudionicima IPP-a (subjektima IPP-a i korisnicima) prenesu poruke o važnosti prostornih podataka, razvoju IPP-a i značaju.

Direktor Federalne uprave za geodetske i imovnsko pravne poslove
i predsjednik Vijeća infrastrukture prostornih podataka Federacije BiH,

Željko Obradović, dipl. ing. geod.

OSNOVNO O INFRASTRUKTURI PROSTORNIH PODATAKA

Infrastruktura prostornih podataka (u daljnjem tekstu IPP) je skup tehnologija, mjera, normi, usluga, ljudskih kapaciteta i ostalih čimbenika koji pojednostavljaju raspoloživost i pristup prostornim podacima te omogućavaju djelotvorno objedinjavanje, upravljanje, održavanje i dijeljenje prostornih podataka u svrhu zadovoljenja potreba u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), kao i njihova uporaba izvan FBiH.

Slično kao pri razvoju saobraćajne ili telekomunikacijske infrastrukture, temeljni koncept razvoja ove infrastrukture se zasniva na uspostavi pouzdanog okruženja za pristup resursima i razmjeni geoinformacija. Ključni elementi njenog razvoja su podaci i metapodaci, mreže i mehanizmi pristupa, standardi, regulativa, financiranje, ljudski resursi i institucionalni okviri. Ovi elementi čine tehnološke i netehnološke komponente koje osiguravaju i koordiniraju razmjenu geoinformacija te zajedno omogućavaju interoperabilnost korištenjem istih tehnologija, standarda i politika.

Najvažnija komponenta bez koje IPP ne može postojati su prostorni podaci. Danas su prostorni podaci dio svakodnevice, često izvana tek neprimjetan pozadinski segment. No, razvojem tehnologije, a s time povezanog i razvoja prostornih podataka, današnje društvo više bez prostornih podataka ne može opstati. Prostorni podaci se praktično najviše vežu uz mobitele, računala, razne senzore i promet (navigaciju i vozila). Prostorni podaci opisuju objekte, događaje i pojave te sadrže osim prostorne i vremensku komponentu. Njihova važnost je danas neupitna, odnosno može se smatrati da su prostorni podaci nužni za funkcioniranje modernog društva.

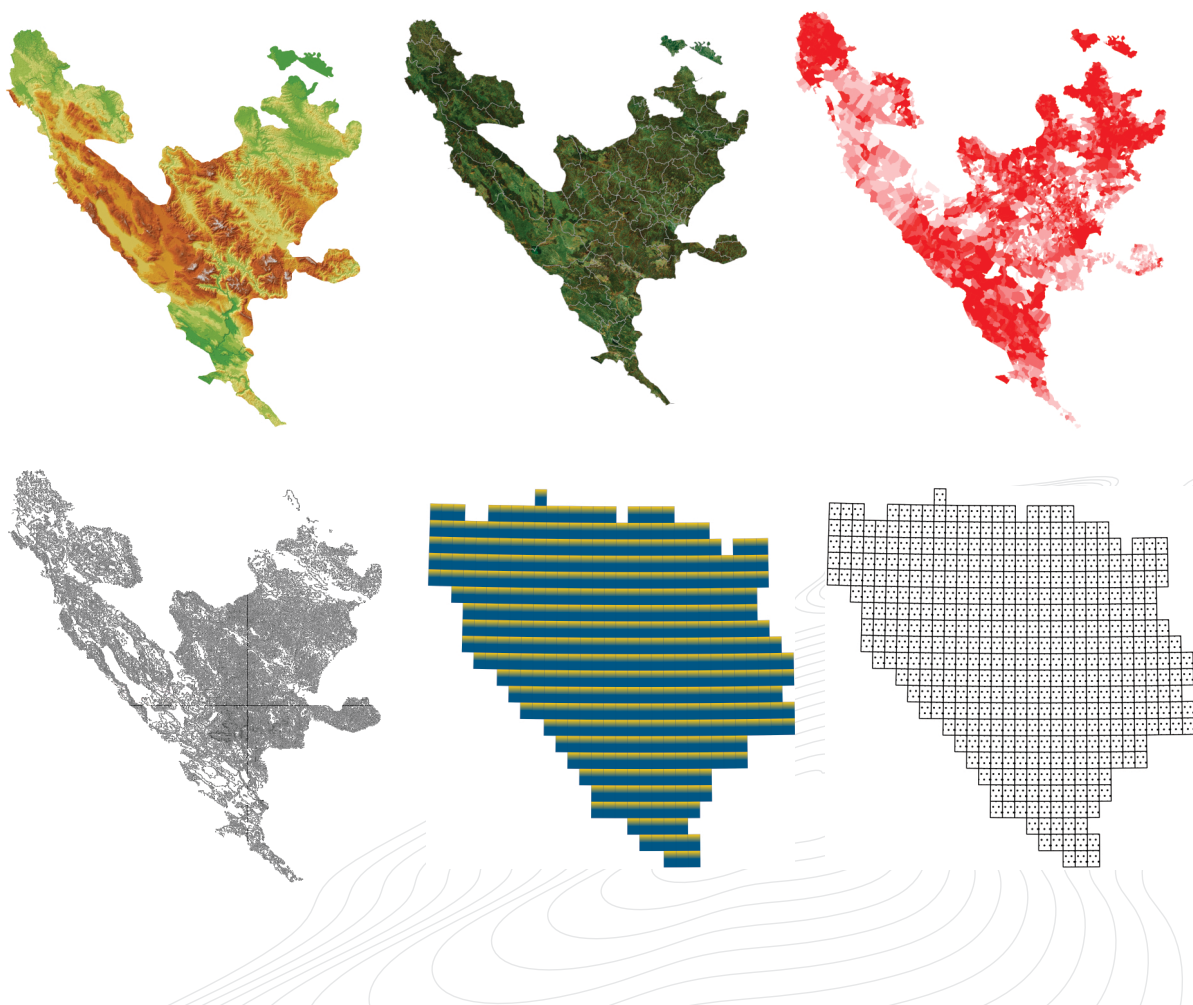
Prostorni podaci su stoljećima interpretirani i vizualizirani na analognim kartama koje su nam do nedavno bile glavno pomoćno sredstvo prilikom percepcije, razumijevanja i orijentacije objekata i događaja u prostoru. Pojavom i razvojem Geografskih informacijskih sustava (GIS) otvorile su se nove mogućnosti upravljanja prostornim podacima i njihovim osobinama. Razvojem novih proizvoda i usluga razvijaju se gospodarske i tržišne grane te nove generacije znanja i stručnjaka s novim idejama.

Daljnijim razvojem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, razvojem prostornih baza podataka, mogućnostima objavljivanja, vizualizacije i distribucije podataka putem interneta javljaju se novi zahtjevi na prostorne podatke. Zahtjevi korisnika za prostornim podacima sve više se ne odnose samo na konvencionalne dokumente u obliku karata, planova i sl., već na ažurirane, geometrijski točne i lako dostupne prostorne podatke u digitalnom obliku. Prirodni je sljedeći korak uspostava infrastrukture koja će sve te prostorne podatke jednoznačno objediniti.

Zašto IPP?

U današnjem je društvu infrastruktura osnova za izgradnju bilo kojeg segmenta, bilo da se radi o prometnoj infrastrukturi, komunalnoj infrastrukturi, poduzetničkoj infrastrukturi ili o infrastrukturi prostornih podataka. Infrastruktura po definiciji podrazumijeva tehničke strukture i sustave koji podržavaju društvo.

Cilj uspostave Infrastrukture prostornih podataka je stvoriti preduvjete da se racionalizira prikupljanje prostornih podataka i da se izolirani otoci podataka, na svim razinama, standardiziraju kako bi ih bilo moguće umrežiti i kvalitetno koristiti. Povezivanje različitih informacija koje su prostorno definirane (georeferencirane), omogućuje korisnicima da provode kompleksne pretrage i analize te povezuju pojave u prostoru, ostvaruju se pretpostavke za moderno upravljanje prostorom i prostornim resursima. Uspostavom jedinstvenog okvira za prostorne podatke umanjilo bi se dupliciranje i redundancija podataka te minimizirali naponi koje bi trebalo uložiti u prikupljanje i upravljanje podacima. Prostorni podaci dolaze iz različitih izvora i proizvođača, od kojih svaki ima svoje zahtjeve i potrebe. Kako bi kombiniranje podataka iz različitih izvora i od različitih proizvođača bilo moguće bez dodatnih napora, potrebno je koristiti standarde koji će služiti mnogim korisnicima i olakšati korištenje podataka. Na taj način ostvaruju se značajne uštede u resursima, vremenu i novcu, bolja povezanost, kultura dijeljenja i suradnje te se jača transparentnost uprave i donošenja odluka.

ZAKONODAVNI OKVIR

Pristup, korištenje i dijeljenje podataka također ne bi bilo moguće bez odgovarajućih politika i uspostavljenog zakonodavnog okvira. Uspostava politika i okvira kojima se definira pristup i dijeljenje podataka pridonosi uspješnosti uspostave IPP-a.

Direktiva INSPIRE

Općenita vizija u mnogim Europskim zemljama je stvaranje virtualnog okruženja u kojem će prostorne informacije biti dostupne korisnicima na najbrži i najjednostavniji način u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu. Ostvarenje infrastrukture prostornih podataka temeljna je podrška toj viziji.

Da bi se ubrzao razvoj u području prostornih podataka, EU je usvojila INSPIRE direktivu, čija je namjera unificirati i povezati infrastrukture prostornih podataka. Infrastructure for SPatial Information (INSPIRE) je direktiva 2007/2/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća Europske Unije od 14. ožujka 2007. koja se odnosi na prostorne podatke i podržava kreiranje politike vezane uz okoliš. INSPIRE direktiva je stupila na snagu 15. svibnja 2007. godine. INSPIRE tvori okvir za infrastrukture prostornih podataka unutar država članica EU kao i država koje imaju namjeru sticanja članstva. Zbog toga se smjernice INSPIRE-a mogu smatrati obveznim za bilo koje daljnje aktivnosti IPP-a.

Direktivom se nalaže svim članicama EU uspostava infrastruktura prostornih podataka i osiguravanja pristupa prostornim podacima svim građanima EU.

Direktiva INSPIRE primjenjuje se na prostorne podatke koje posjeduju tijela javne vlasti ili ih netko posjeduje u njihovo ime te na korištenje prostornih podataka od strane tijela javne vlasti u obavljanju njihovih javnih zadataka. Direktiva INSPIRE donosi pravila za metapodatke, interoperabilnost skupova prostornih podataka i usluga, mrežne usluge i dijeljenje podataka.

INSPIRE je okvirna direktiva, a detaljnije tehničke odredbe definiraju se Provedbenim pravilima i tehničkim specifikacijama. INSPIRE se zasniva na postojećim infrastrukturama prostornih podataka zemalja članica i ne zahtijeva novo prikupljanje podataka, ali zahtijeva harmonizaciju postojećih podataka.

Zakon o infrastrukturi prostornih podataka Federacije BiH

Zakon o IPP FBiH je stupio na snagu 24.07.2021. godine, nakon što je objavljen u Službenim novinama Federacije BiH, broj 55/21. Ovim Zakonom detaljnije se određuju osnivanje, održavanje i razvoj Infrastrukture prostornih podataka Federacije BiH, njen sadržaj, kao i uspostava i nadležna tijela IPP FBiH.

Također se propisuje sastav, mandat, način imenovanja i razrješenja, nadležnosti Vijeća IPP FBiH, mogućnost osnivanja radnih skupina za pojedine zadatke, kao i funkcija Koordinacijskog tijela IPP FBiH.

Federalna uprava za geodetske i imovinsko pravne-poslove dobila je središnju ulogu kao Koordinacijsko tijelo IPP FBiH koje između ostalog priprema operativne programe Vlade FBiH u području IPP FBiH, koordinira i nadzire primjenu provedbenih propisa donesenih na temelju Zakona.

Kroz ovaj zakon transponira se Direktiva 2007/2/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. marta 2007. godine kojom se uspostavlja Infrastruktura prostornih podataka u EU (INSPIRE). Infrastruktura prostornih podataka treba osigurati čuvanje podataka o prostoru, njihovu dostupnost i održavanje na odgovarajućem nivou, odnosno mogućnost dosljednog kombiniranja prostornih podataka iz raznih izvora širom EU i njihovu razmjenu, mogućnost razmjene prostornih podataka prikupljenih na različitim nivoima javne vlasti, lako pronalaženje raspoloživih podataka, procjenu njihove podobnosti za određenu svrhu i poznavanje važećih uvjeta za njihovo korištenje. Ovim zakonom detaljnije se određuju pravila koja se odnose na uspostavljanje IPP FBiH. Usvajanjem Zakona o IPP FBiH stvoreni su preduvjeti i potreba za izradu podzakonskih propisa odnosno provedbene propise sukladno članku 14. Zakona o IPP.

Strategija infrastrukture prostornih podataka FBiH za razdoblje 2023.-2027. godina

Jedna od aktivnosti koju je bilo neophodno provesti u 2022. godini jeste ažuriranje strateškog dokumenta IPP FBiH kojim bi se stvorile daljnje pretpostavke za servisiranje prostornih podataka na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) a sve sukladno INSPIRE direktivi. Na temelju svojih ovlasti Vijeće je predložilo Vladi FBiH usvajanje nove Strategije infrastrukture prostornih podataka FBiH za razdoblje 2023.-2027. godina (Strategija). Vlada FBiH je prepoznala značaj predloženog dokumenta i usvojila Strategiju na 22. sjednici održanoj 12.12.2023. godine. Strategija infrastrukture prostornih podataka FBiH za razdoblje 2023.-2027. godina, obuhvatila je izradu slijedećih strateških dokumenata:

- Studiju početnog stanja
- Strategiju IPP-a FBiH za razdoblje 2023.-2027. godina
- Akcijski plan

Strategija je sukladna sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH i predstavlja drugu fazu u izradi strateške platforme. Navedena Strategija je integrirani, višesektorski strateški dokument koji predstavlja novu inicijativu u sektoru javne uprave FBiH te je dio strateškog pristupa Europske inicijative koja povezuje infrastrukture prostornih podataka. Osnovni cilj izrade dokumenta „Strategija infrastrukture prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2023. do 2027. godine“ je definiranje prioriteta ciljeva, projekata i aktivnosti koji će doprinijeti unapređenju i daljem razvoju infrastrukture prostornih podataka FBiH i ispunjavanju zahtjeva direktive EU, a svrha je stvaranje pretpostavki za servisiranje prostornih podataka na teritoriji FBiH, BiH i šire regije, a sve u skladu s direktivom i trendovima u Europskoj uniji.

Vizija u predstojećem razdoblju je sljedeća:

Infrastruktura prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine omogućiti će svakome jednostavno, brzo i efikasno pronalaženje i korištenje harmoniziranih prostornih podataka te stvoriti geoosposobljeno društvo.

Primarnu grupu proizvođača i korisnika prostornih podataka dostupnih kroz IPP FBiH čine stručnjaci za prostorne podatke i usluge, ali ne smije se zanemariti i one koje nisu stručnjaci. Temeljem toga, IPP treba biti dostupna svima. To se odnosi na institucije, tvrtke, ali i građane odnosno sve one koji su zainteresirani za harmonizirane prostorne podatke i njihovo korištenje. Geoosposobljeno društvo podrazumijeva znanja potrebna za pravilnu interpretaciju i stvaranje zaključaka na temelju prostornih podataka.

Misija organa IPP-a FBiH u predstojećem razdoblju je:

Uspostava djelotvorne Infrastrukture prostornih podataka Federacije Bosne i Hercegovine koja osigurava pristup, razmjenu i korištenje prostornih podataka i usluga a svim organima IPP-a, javnom i privatnom sektoru, akademskoj zajednici i građanima.

Kroz misiju treba osigurati jednostavno pronalaženje i korištenje prostornih podataka i usluga svima zainteresiranima, a posebno javnom sektoru i gospodarstvu u svrhu stvaranja novih proizvoda i dodatne vrijednosti te inovacija što će doprinijeti napretku društva u cjelini i održivom razvoju. Geoosvijesteno i geoosposobljeno društvo biti će sposobno nositi se sa izazovima budućnosti i graditi suživot s prirodom u skladu s ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

Glavni strateški cilj je:

Učinkovito korištenje i razmjena harmoniziranih prostornih podataka i usluga za efektno mjerenje, nadziranje i postizanje održivog društvenog, ekonomskog i ekološkog razvoja.

Sukladno cilju, **prioriteti budućeg razvoja** i poboljšanja IPP-a su:

1. Poboljšati funkcionalnosti IPP-a kroz učinkovito rukovođenje, suradnju i rad tijela i subjekata IPP-a,
2. Harmonizirati IPP s Europskom pravnom stečevinom i standardizacijskim okvirom,
3. Jednostavan, brz i učinkovit pristup te korištenje harmoniziranih prostornih podataka utemeljeno na relevantnim modernim tehnologijama,
4. Održivi financijski okvir za razvoj i funkcioniranje IPP-a FBiH,
5. Izgraditi kapacitete IPP-a.

ORGANIZACIJSKI OKVIR

Uspostava organizacijskog okvira pruža osnovu za provedbu Direktive INSPIRE, kao i njome uvjetovanu uspostavu, razvoj i održavanje IPP-a. Različite razine organizacijskog okvira osiguravaju strukturirani pristup u svim segmentima IPP-a kako bi se svim sudionicima IPP-a omogućila jasno definirana pravila provedbe Zakona o IPP-u te kako bi se osigurao kontinuirani napredak IPP-a.

Institucionalni okvir IPP

Institucionalni okvir IPP predstavljaju Koordinacijsko tijelo IPP FBiH i organi IPP sukladno Zakonu o IPP, odnosno Vijeće IPP FBiH i radne skupine IPP FBiH.

Vijeće IPP

Vijeće je najviše rukovodeće tijelo institucionalnog okvira IPP FBiH. Osnovne zadaće Vijeća IPP FBiH su:

- odlučivanje o ciljevima, strategijama, politici te bitnim aktivnostima unutar institucionalnog okvira IPP FBiH,
- usklađivanje aktivnosti IPP FBiH s državnim politikom i programima (u oba smjera, npr. e-Vlada),
- koordiniranje plana i korištenja proračunskih sredstava namijenjenih uspostavi i implementaciji IPP FBiH, te
- osiguranje snažne političke podrške sveukupnom razvojnom procesu IPP FBiH.

Vijeće IPP FBiH čini jedanaest članova od kojih je jedan predsjednik Vijeća IPP FBiH, a imenuje ih i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine. Predsjednik i članovi Vijeća IPP FBiH imenuju se na razdoblje od pet godina. Za predsjednika Vijeća IPP FBiH imenuje se rukovoditelj Koordinacijskog tijela.

Radne skupine IPP

Sukladno Zakonu o IPP, radne skupine IPP FBiH se osnivaju u svrhu razrade pojedinih zadataka i obveza iz djelokruga uspostave, održavanja i razvoja IPP FBiH a mogu ih sačinjavati predstavnici organa i službi za upravu sa područja FBiH, gospodarskih društava i javnih ustanova, nevladinih organizacija i akademske zajednice koji posjeduju odgovarajuće stručno znanje i relevantno iskustvo. Radne skupine su stalna radna tijela koja Koordinacijskom tijelu i Vijeću IPP FBiH pružaju savjetodavnu podršku; svojim znanjima doprinose istraživanju u područjima za koja su zadužene, te svojim savjetima, preporukama i prijedlozima rješenja konstruktivno doprinose uspostavi i razvoju IPP FBiH. Radne skupine osniva i raspušta Vijeće IPP FBiH na prijedlog Koordinacijskog tijela, a preduvjet za djelovanje ovih skupina je postojanje jasno definiranog stava glede cjelokupnog pothvata te detaljno razrađen plan izvođenja rada.

Koordinacijsko tijelo IPP Federacije BiH

Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove obavlja poslove Koordinacijskog tijela IPP te u okviru aktivnosti definiranih Zakonom o IPP brine o izvršenju Zakona, ostvaruje komunikaciju s drugim tijelima u Bosni i Hercegovini i međunarodnim tijelima, obavlja tehničke i administrativne poslove za potrebe rada Vijeća IPP FBiH, koordinaciju svih organa i subjekata IPP i podrške cijelom procesu uspostave IPP. Koordinacijsko tijelo IPP FBiH dužno je i kontinuirano pratiti razvoj infrastrukture prostornih podataka sukladno domaćim i međunarodnim propisima i standardima. U okviru aktivnosti definiranih Zakonom o IPP, između ostalog, ostvaruje komunikaciju s drugim tijelima u Bosni i Hercegovini i međunarodnim tijelima i organizira treninge ili radionice za izgradnju kapaciteta subjekta IPP te podizanju svijesti o značaju IPP. Važno je da napomenuti da Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove ima dvojaku ulogu u IPP-u. Osim što djeluje kao Koordinacijsko tijelo u provedbi Direktive INSPIRE, također je i subjekt IPP-a.

Sudionici IPP

Sudionicima IPP-a (subjekti IPP-a i korisnici) možemo nazvati sve one koji su na neki način uključeni u uspostavu, održavanje i razvoj IPP-a, od korisnika, proizvođača do pružatelja dodatnih usluga u vezi s prostornim podacima, a tu je i obrazovni sektor koji predstavlja važnu okosnicu u širenju i unaprjeđenju znanja, kao i u obrazovanju mladih stručnjaka. Pružatelji prostornih podataka su svi oni koji prikupljaju i daju na korištenje prostorne podatke za javnu upotrebu. Pružatelji podataka opisuju podatke (vrsta podataka, vlasnik podataka odnosno odgovorna osoba, uvjeti pristupa podacima itd.) i objavljuju ih na odgovarajućem javnom portalu. Zatim podatke usklađuju s prihvaćenim standardima te uspostavljaju mehanizme (usluge) za njihovo dijeljenje s korisnicima.

Korisnici prostornih podataka su: tijela javne uprave, gospodarstvo, građani, akademska zajednica, institucije Europske unije. Oni pretražuju mnogobrojne portale i mrežne stranice kako bi pronašli odgovarajuće prostorne podatke i usluge za svoje potrebe.

Subjekti IPP-a i njihova uloga

Sukladno Zakonu o infrastrukturi prostornih podataka (Zakon o IPP) subjekti IPP FBiH su: organi i organizacije federalne uprave, organi i organizacije županijske uprave, organi lokalne samouprave, javna poduzeća, pravne osobe kojima je povjereno upravljanje prostornim podacima i pravne osobe koje koriste podatke i servise obuhvaćene IPP FBiH i koje pružaju usluge javnih servisa na temelju tih prostornih podataka koje u nadležnosti, odnosno u svom djelokrugu, imaju uspostavljanje ili održavanje prostornih podataka i koje su u smislu Zakona obvezne sudjelovati u uspostavljanju, održavanju i razvoju IPP FBiH. Osim navedenog, svaka pravna osoba može postati subjekt IPP FBiH ako ispunjava uvjete utvrđene Zakonom o IPP, a nakon što Vijeće IPP FBiH o tome donese odgovarajuću odluku prema prijedlogu Koordinacijskog tijela IPP FBiH.

Uključivanje subjekata u IPP

Subjekti IPP FBiH su obvezni sudjelovati u uspostavljanju, održavanju i razvoju IPP FBiH putem osiguranja dostupnosti svih informacija, uključujući metapodatke, tehničke uvjete i odgovarajuće mrežne usluge nužne za interoperabilnost i usluge Geoportala IPP FBiH.

Za potrebe definiranja koraka u realizaciji aktivnosti uključivanja subjekata u IPP, definiran je organizacijski model:

7.

GEOPORTAL IPP

Subjekti uz podršku FGU osiguravaju mrežne usluge za dijeljenje podataka
Subjekti potpisuju sporazum o dijeljenju podataka

6.

HARMONIZACIJA PODATAKA

Subjekti vrše analizu i usklađivanje podataka
Subjekt harmonizira podatke sukladno INSPIRE direktivi

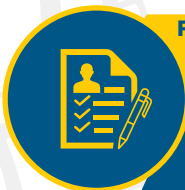
5.

KATALOG METAPODATAKA

Subjekt unosi preostale podatke u katalog metapodataka
Subjekt ažurira katalog metapodataka uz kontinuiranu podršku pri unosu

4.

REGISTRI IPP

Subjekt kreira dodatne korisnike
Subjekt unosi i ažurira podatke u Registre IPP ispred subjekta za unos podataka u Registre IPP-a

3.

FGU

Kreira korisnike/kod subjekta IPP i održava obuku
Pruža kontinuiranu podršku subjektima IPP pri unosu podataka u Registre IPP i Katalog metapodataka

2.

SUBJEKTI IPP

Dostavlja kontakt osobe ispred subjekta

1.

FGU

Identificira listu institucija za uključivanje subjekata IPP na osnovu Zakona o IPP
Kontaktira subjekt IPP-a za pokretanje suradnje i dostavljanje podataka o kontakt osobama

Izgradnja kapaciteta je također jedan od ključnih čimbenika za razvoj i održavanje IPP-a. Uspješna implementacija svih ostalih komponenti IPP-a ovisi o znanjima i vještinama svih sudionika koji sudjeluju u izgradnji IPP-a i zato je važno posebnu pažnju posvetiti razvoju ljudskih kapaciteta i poticanju suradnje.

TEHNIČKI OKVIR

Tehnički okvir IPP-a čine aplikacije i sustavi razvijeni u svrhu uspostave IPP-a i praćenja njegova razvoja. Tehnički okvir IPP FBiH omogućava pristup uslugama pronalaženja, pregledavanja, preuzimanja, transformacije, pozivanja i ostalim uslugama podataka, a trenutno isti tvore Registri IPP i Geoportal IPP.

Registri IPP

Na temelju Zakona o IPP, Koordinacijsko tijelo IPP FBiH uspostavlja i vodi registar subjekata i izvora IPP FBiH (Registri IPP). Osnovne informacije o instituciji koja je uključena u IPP kao subjekt IPP evidentiraju se u Registru subjekata IPP, dok se informacije o izvorima prostornih podataka koji su prijavljeni u IPP evidentiraju u Registru izvora prostornih podataka IPP. Registri IPP-a sadrži osnovne informacije o tijelu javne vlasti i izvorima iz njihove nadležnosti, te predstavljaju prvi korak prilikom uključivanja tijela u IPP. Registar subjekata i Registar izvora su integrirani u jedno aplikativno rješenje pod nazivom Registri IPP, a vode se u elektronskom obliku dostupnom na:

<https://ippfbih.gov.ba/registar-ipp/>

Geoportal predstavlja čvornu točku za objavu metapodataka i pronalaženje prostornih podataka koji su dio IPP. Sastoji se od kataloga metapodataka i preglednika prostornih podataka u nadležnosti subjekata IPP. Geoportal IPP FBiH uspostavlja, održava i razvija Koordinacijsko tijelo IPP FBiH, u svrhu upravljanja metapodacima i davanja usluga pronalaženja, pregledavanja, preuzimanja, transformacije i pozivanja izvora prostornih podataka te drugih informacija koje se odnose na IPP FBiH. Preko Geoportala IPP FBiH Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove održava javni servis metapodataka i osigurava subjektima i korisnicima povezivanje sa drugim servisima uključenim u IPP FBiH, kao i pronalaženje, pristup i korištenje prostornih podataka IPP FBiH.

Metapodaci su podaci o podacima. U metapodacima se mogu pronaći informacije o skupovima i servisima prostornih podataka, usklađenosti prostornih podataka sa propisanim normama, uvjetima pristupa i korištenja skupova i servisa prostornih podataka, kvaliteti i ažurnosti skupova prostornih podataka. Metapodaci u katalogu metapodataka pružaju informacije o organima, organizacijama, javnim preduzećima ili pravnim osobama odgovornim za osnivanje, održavanje, pristup, razmjenu i korištenje skupova i servisa prostornih podataka, i skupovima prostornih podataka kojima je pristup ograničen i razloge ograničenja.

U Katalogu metapodataka su dostupne informacije o prostornim podacima, skupovima i servisima prostornih podataka, uvjetima pristupa i korištenja, javnim tijelima odgovornim za prikupljanje i održavanje podataka, format, kvalitet, koordinatni sustav i mnogo drugih informacija koje opisuju prostorne podatke. Glavni cilj kataloga jeste da se na jednom mjestu prikupe svi metapodaci o prostornim podacima u FBiH, a sve u cilju lakšeg pristupa i korištenja prostornih podataka za sve zainteresirane strane. Web aplikacija Katalog metapodataka se nalazi na službenoj web stranici IPP-a FBiH:

<https://ippfbih.gov.ba/katalog-metapodataka-ipp-fbih/>

Web preglednik Infrastrukture prostornih podataka FBiH

Preglednik je Web GIS aplikacija gdje se prikazuju prostorni podaci na temelju prethodno uspostavljenih web servisa i niza drugih programskih komponenti. Osnovni cilj uspostave Web preglednika Infrastrukture prostornih podataka FBiH je osiguranje lakšeg pristupa i korištenja standardiziranih prostornih podataka kojima raspolažu subjekti IPP-a.

Web preglednik predstavlja osnovu IPP-a FBiH gdje korisnici imaju uvid u sve dostupne setove i podsetove prostornih podataka

<https://ippfbih.gov.ba/web-preglednik/>

Koristeći se Katalogom metapodataka, korisnik se može dodatno informirati o podacima od interesa koji su vizualizirani na Web pregledniku.

Svi podaci koji postoje u Federaciji BiH će u dogledno vrijeme biti dostupni na Web pregledniku. Prostorni podaci na nivou Federacije će biti usklađeni sa propisima INSPIRE standarda Europske unije, vizualizirani na pregledniku, dostupni široj javnosti na uvid te opisani metapodacima.

ZNAČAJ INFRASTRUKTURE PROSTORNIH PODATAKA ZA FEDERACIJU BIH

Uspostava infrastrukture prostornih podataka u skladu s EU INSPIRE direktivom imati će značajan utjecaj na Federaciju Bosne i Hercegovine, njeno gospodarstvo i građane na nekoliko ključnih razina:

Jača transparentnost javne uprave i olakšava donošenje odluka:

Jedna od najvećih prednosti IPP-a upravo je jačanje transparentnosti rada tijela javne uprave kroz povećanje dostupnosti prostornih podataka iz njihove nadležnosti. Uspostava IPP skraćuje vrijeme rada i odluke, jer su podaci trenutačno dostupni, transparentni i ažurni.

Bolje upravljanje resursima i okolišem: IPP omogućava organima uprave i lokalnim vlastima u Federaciji BiH pristup kvalitetnim prostornim podacima. To je ključno za bolje upravljanje prirodnim resursima, zaštitu okoliša i očuvanje prirodnih staništa. Ovo ne samo da podržava ciljeve održivog razvoja, već i doprinosi ekološkoj održivosti i dugoročnom očuvanju resursa.

Podržava zaštitu ljudi i okoliša:

IPP predstavlja izvrstan alat za zaštitu ljudi i okoliša kroz prikupljanje ključnih podataka o okolišu. Umjesto stvaranja velike količine analognih dokumenata te trošenja kapaciteta na njihov prijenos i pohranu, IPP povećava dostupnost i dijeljenje prostornih podataka putem najnovijih tehnologija, manje štetnih za čovjekov okoliš. Zaštita ljudi se očituje najviše u dostupnim prostornim podacima koji mogu upozoriti na opasne pojave. Kombiniranjem raznih prostornih podataka moguće je predvidjeti štetne utjecaje na okoliš i zaštitu ljudi.

Razvoj održivih urbanih područja:

IPP će pružati temeljne informacije za planiranje i razvoj urbanog prostora u Federaciji BiH. To uključuje infrastrukturne projekte, planiranje prometa, upravljanje otpadom i promicanje energetske učinkovitosti. Bolje planirana urbana područja doprinose kvaliteti života građana i potiču održivu ekonomiju.

Podrška turizmu:

Federacija BiH ima značajan turistički potencijal s prekrasnom prirodom, kulturnom baštinom i povijesnim lokalitetima. IPP omogućava bolje upravljanje turističkim resursima i omogućava građanima i turistima pristup korisnim informacijama o turističkim odredištima, čime se potiče održivi razvoj turizma.

Bolje upravljanje katastrom i nekretninama:

IPP je ključan za poboljšanje upravljanja nekretninama i evidencijama o istima u Federaciji BiH. To pridonosi većoj transparentnosti i sigurnosti vlasničkih prava, potiče investicije i podržava ekonomski rast.

Poticanje investicija i inovacija:

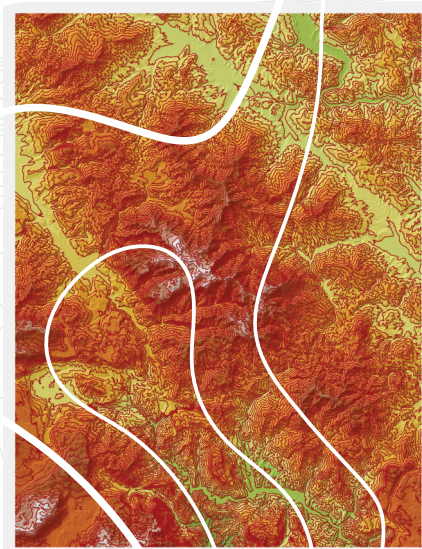
IPP omogućava pristup prostornim podacima koji su ključni za privatni sektor, uključujući inženjering, građevinsku industriju, telekomunikacije i mnoge druge sektore. To potiče investicije i inovacije, stvarajući nove poslovne prilike i radna mjesta.

Osiguranje sigurnosti građana:

IPP pomaže u boljem upravljanju kriznim situacijama i hitnim slučajevima, omogućavajući brz pristup prostornim informacijama. Ovo je od suštinskog značaja za zaštitu građana u slučaju prirodnih katastrofa, poplava, požara i drugih kriznih situacija.

Povećanje svijesti građana: Otvoreni i pristupačni prostorni podaci pružaju građanima informacije o njihovom okolišu, okolišnim pitanjima i urbanom planiranju. To potiče veću svijest građana o važnosti održivosti i zaštiti okoliša.

U konačnici, uspostava IPP-a u skladu s EU INSPIRE direktivom pridonosi boljoj kvaliteti života građana Federacije BiH, podržava održivi razvoj i ekonomski rast, povećava transparentnost i sigurnost vlasničkih prava te potiče inovacije i investicije. To je ključno za stvaranje održive budućnosti i unaprjeđenje kvalitete života građana.

Infrastruktura prostornih podataka
Federacije Bosne i Hercegovine

 Hamdije Kreševljakovića br. 96, Sarajevo 71000 +387 33 712-616

 ipp.fbih@fgu.com.ba ippfbih.gov.ba